

Kolem Česka - Desetileté putování podél hranic

Třetí díl našeho cestopisu budu věnovat závěrečnému úseku naší první etapy, kdy jsme se nejprve museli popasovat se změnou počasí a zářijovou mlhou se prodrat do Králík, kde nás čekalo gastronomicky mrtvé město a my si náladu museli spravit menší alkoholickou vložkou. Na přechod Králického Sněžníku se nám už ale zase vyčasil a my se tak mohli patřičně pokochat krásami našeho třetího nejvyššího, ale dosti opomenutého pohoří.

Bílou tmou do Králík

Když jsme opouštěli Neratov, pokročil už čas do pozdního odpoledne a nebe se stále více zatahovalo, přesně jak věštila předpověď. Vzhledem k tomu, že se mělo později i rozpršet, potřebovali jsme najít na spaní nějaký vhodný úkryt a ten jsme si slibovali najít v nějakém řopíku či dokonce větším objektu na linii československého předválečného opevnění. Prozatím nás čekaly pohodlné 4 km po silnici, vedoucí údolím hraniční Divoké Orlice, do Vrchní Orlice, německy Hohen-Erlitz. Tato vesnice nám ukázala, jak by asi vypadal Neratov, kdyby nebylo kněze Josefa Suchára. Vesnice, nedostatečně dosídlená po odsunu původních obyvatel, nemá žádné stálé obyvatele, kolem potoka Hadinec leží jen několik (převážně krásných) chalup, sloužících k rekreaci. Původně zástavba Vrchní Orlice na výše položený Hadinec navazovala, ovšem po odsunu notně prořídla. Dominantou vesnice je kostel sv. Jana Nepomuckého, postavený roku 1712 Carlem Antonim Reinou, tedy stejným stavitelem, který se podepsal také pod neratovský kostel. Kostel je trošku netradičně volně přístupný, ale návštěvníkovi záhy dojde proč. Už v něm totiž není co ukrást, kromě lavic bylo veškeré zařízení rozkradeno a zničeno, oltář byl převezen do Bystrého. Na svého Suchára, který by tomuto svatostánku vtiskl nový život, čeká kostel ve Vrchní Orlici opravdu velmi naléhavě.

Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Vrchní Orlici

Během následujících 3 km po silnici do Bartošovic už se pomalu setmělo a na prohlídku Bartošovic tak nebyl čas a vlastně ani nálada. Také z první návštěvy Polska sešlo, původně jsem počítal se spánkem u zříceniny dvoru v Niemojowě. Namísto toho jsme vystoupali po louce nad Bartošovice, tam se napojili na zelenou a posléze červenou značku. Cestou jsme zkoušeli všechny

bunkry, ale dlouho se nám nedařilo. Většina jich je zavřených, to platí zejména pro větší objekty. Do spousty řopíků se pak sice dá vlézt, ale takové jsou většinou zaneseny listím, nebo ještě hůře odpadky. Mezitím se opravdu rozpršelo a když už jsme začali být zoufalí, přeci jen jsme jeden pěkný a relativně čistý řopíček našli. Tak akorát pro 4 osoby. V přestávce mezi přeháňkami jsme ještě vylezli ven, abychom se najedli. Silvestr se pustil do velkého vaření, s jehož výsledkem ovšem nebyl příliš spokojen, také jsme dopili pivo Prorok z Neratova, donesené v petkách. Po 29 kilometrech, celkem už 76, jsme byli dost unavení, ale spaní v řopíku nebylo příliš pohodlné. Pepa se bál o svůj nový spacák, neboť z betonových stěn trčely ostré železné pruty. Lehl si tedy poněkud dále od stěny a na mě už v místnůstce mnoho místa nezbylo. Nějak jsem se zkroutil a snažil se spát, byť mě občas probudily kapky vody, padající mi na hlavu. Myslel jsem, že je to voda srážející se na stropě, ráno jsem však šokovaně zjistil, že jsem ležel přímo pod větracím otvorem, kterým na mě dovnitř pršelo. No ale i tak jsme byli za řopík vděční, poskytl nám velmi dobrý úkryt.

Spaní v řopíku nad Bartošovicemi

Počasí se přes noc neumoudřilo, předpověď slibovala jeho zlepšení až navečer. Stále pršelo, a tak jsme se nasnídali v řopíku a v devět vyrazili dále v dešti. Po nenáročných 2 kilometrech jsme došli k Pašerácké lávce v skalnatém údolí Divoké Orlice, známém jako Zemská brána. O tomto místě jsme předchozí dny neustále mluvili jako o místě, kde proběhne očistná koupel. Navíc přestalo pršet a trošku chladnější počasí nás nemohlo od tohoto plánu odradit. Osvěžení koupelí, kterou se rozhodl vynechat jen Silvestr, jsme razili dále, před námi byl 6 km úsek po silnici ke Kašparově chatě. Právě zde začalo naše trápení s hledáním otevřené restaurace. Chata Na Čiháku byla zavřená, stejně jako hospoda v Českých Petrovicích. Kašparova chata na Adamu nás nejprve nalákala cedulí s nápisem "otevřeno" na odbočce z hlavní silnice. Jaké pak bylo naše zklamání, když jsme přišli k zavřené chatě! V mlze, skrz kterou nebylo vidět dále než na 50 metrů, jsme se cítili úplně opuštěni, skoro jako poutníci na gastronomické poušti. Pojedli jsme tedy něco z našich zásob, a vyrazili na další pochod. Naší novou metou se staly 12 km vzdálené Králíky.

Obr. vlevo – Koupačka na Zemské bráně

Obr. vpravo – Silvestr opravuje lživou ceduli

Nejprve nás čekal jistě velmi malebný úsek na polské zelené značce po hraničním hřebeni nad Mladkovem a Lichkovem. Z luk se za normálních podmínek určitě nabízejí nádherné výhledy, my se však mohli kochat tak maximálně hustou bělobou okolní mlhy a v botách jsme navíc záhy měli akvárium, neboť chůze mokrou travou rozhodně nepatří k nejpříjemnějším. Jen kostel sv. Anny v polském Boboszowě se nám na chvíli zjevil v mlhách jako fata morgana. To už jsme byli kousek od Mladkovského sedla, kde jsme se definitivně rozloučili s Orlickými horami a přešli do Kladské kotliny. Přešli jsme železniční trať z Lichkova do polského Międzyzylesie a došli až na hlavní silnici k bývalému hraničnímu přechodu. Ani zde nebyla žádná možnost občerstvení a tak jsme po krátké pauze pokračovali dále, nejprve po silnici a poté po červené značce. Na kraji Králík jsme se u opravárenského učiliště s Pepou vyfotili v domnění, že už máme v nohou 100 kilometrů. Ukázalo se ovšem, že funkci stopař v mapách.cz se nedá příliš věřit, neboť jakmile Pepovi někam GPS ustřelila, náš výkon to notně zkreslilo. Po domácím přeměření se ukázalo, že těch kilometrů je ve skutečnosti o dost méně, v ten moment jsme měli teprve nějakých 94. Do Králík jsme docházeli krajně vyčerpaní, Silvestr navíc kulhal, neboť mu nesesedly pořádně boty. Těšili jsme se ovšem na nějakou útulnou restauraci, která naše chmury zažene, jenže to jsme netušili, že jsme došli do gastronomického města duchů.

Obr. vlevo – Boboszowská fata morgana

obr. vpravo – diverzanti nad Lichkovem

Na Velkém náměstí jsme nejprve zamířili do restaurace Zlatá labuť. Číšníka jsme možná svým pašeráckým vzezřením trochu vyděsili, a poručil nám promočené krosny zanechat na recepci hotelu, abychom mu nezamokřili lokál. Když jsme se rozesadili v otřesně nesladěném, rádobý historickém interiéru a dostali do rukou jídelní lístky, trochu se nám protočily panenky, neboť cenová hladina jídel odpovídala lepší pražské restauraci. Nažhavili jsme tedy google a dle recenzí usoudili, že kvalita jídel rozhodně neodpovídá přestřeleným cenám a i vzhledem k tomu, že jsme v restauraci seděli sami, dali jsme si nakonec jen pivo (za mě to byl polotmavý Gustav z Litovle), a hrdinně se rozhodli hladovět dále. Čekali jsme, že se jinde najíme lépe, ale dlouho to vypadalo, že se snad nenajíme vůbec. Ikonkám příboru v mapách.cz se v Králíkách nedá věřit, většina avizovaných hospod nefunguje. Na Malém náměstí nás zaujala restaurace U Lípy, ale tam nám řekli, že vaří jen v době oběda. Když už jsme byli úplně zoufalí, spasilo nás v Dlouhé ulici otevřené asijské bistro. Chuťově se jednalo o průměr, jídlo nenadchlo, ale ani neurazilo, alespoň jsme však za něj zaplatili odpovídající cenu. Chvilku jsme poseděli u točené Holby a Silvestr si dokonce nechal nudle zabalit sebou na zítra. Počasí se stále nelepšilo, a i když předpověď slibovala vyjasnění, Králíky se stále dusily pod bílou duchovou. Zamířili jsme na nákup do Penny, kde jsme také nabrali co největší množství letáků a novin na vysušení bot. Schylovalo se sice k večeru, ale jelikož jsem jako místo přespání vybral železniční zastávku Prostřední Lipka, vzdálenou jen 2 km, bez obav jsme zapadli k již zmíněné Lípě na točenou Holbu. U Lípy se sedělo opravdu moc příjemně, jedna Holba střídala druhou, Martin do toho objednal zelenou. Celkové skóre vypitých piv se v Králíkách zastavilo na 8, kolik bylo těch panáků už si ovšem nepamatuji. Cestu po silnici do Prostřední Lipky jsme ale nějakým způsobem zvládli, na zastávce se uvelebili pod stříškou a usnuli spánkem spravedlivých. Čtvrtý den jsme zaznamenali 25 kilometrů a celkem tedy již 100!

Obr. vlevo – 100! km (ve skutečnosti teprve 94)

obr. vpravo – zastávka Prostřední Lipka

Králický Sněžník - na střeše Evropy

Ráno nás několikrát probudil motorák pendlující mezi Dolní Lipkou a Hanušovicemi, a hlavně jeho vlakvedoucí, který se nás pokaždé svědomitě ptal, jestli hodláme nastoupit. My vždycky nechápavě vykulili oči ze spacáků, zavrtěli hlavou, překulili se na druhý bok, a vyspávali kocovinu dál. Nakonec jsme se ale přece jen probrali a začalo se probírat i počasí. Zatímco jsme se balili a snídali, oblačnost se pomalu protrhávala a nesmělé sluníčko se na nás opilce přišlo také občas podívat. V Prostřední Lipce jsme ještě v místním obchůdku dokoupili zásoby a vydali se na hodně náročný pochod po červené značce. Čekalo nás 10 kilometrů (převážně) do kopce na Klepáč. Za Prostřední Lipkou jsme nejprve na malou chvíli nakoukli do Hanušovické vrchoviny, jejíž nejvyšší hora Jeřáb na nás shlížela z protějšího svahu. Zároveň jsme opustili Střední Sudety (Orlickou oblast) a vkročili do Východních Sudet (Jesenické oblasti). Mlha se definitivně rozptýlila, nízké mraky se prothaly a před námi se začalo zjevovat majestátní horstvo. Nad Horní Lipkou jsme pak do něj oficiálně vkročili. Králický Sněžník je sice naším třetím nejvyšším pohořím, je však velmi opomenuté, až neznámé. Možná proto, že je to pohoří velmi malé, a většina lidí ani neví, že je samostatné. Dlouhé stoupání jsme na chvíli přerušili, na krásné louce s výhledy na Jeřáb a Suchý vrch jsme si uvařili teplé nápoje a jen tak vegetili.

Obr. vlevo – Martinova pohoda nad Prostřední Lipkou

obr. vpravo – veget během výstupu na Klepáč

Závěr stoupání po hranici byl velmi výživný, ale nakonec jsme přece jen stanuli na vrcholu Klepáče pod dřevěnou rozhlednou vysokou 22 metrů. Pod vrcholem se rozkládají rozsáhlá kamenná moře, a právě od klepání kamenů o sebe má pocházet český název. Vylezli jsme na rozhlednu, která naskýtá opravdu dechberoucí výhled na hluboké údolí Moravy, které je ukázkovým příkladem činnosti ledovce, i na samotný Králický Sněžník, který majestátně trůní na jeho konci a dvěma horskými hřebeny, které z něj vycházejí, jako kdyby celé údolí objímal. Nádheru kazil jen silný vítr, který jednak velmi ochlazoval a jednak celou rozhlednou dosti lomcoval, až jsme nabyli dojmu, že název Klepáč nepopisuje jen klepající kameny, ale také rozklepanou rozhlednu. Klepáč má nadmořskou výšku 1 143 metrů a jeho polský název zní Trójmorski Wierch. Kousek jižně od vrcholu se totiž nachází významné evropské rozvodí tří moří. Na západním úbočí pramení Kladská Nisa, která se vlévá do Odry, a patří tedy do úmoří Baltského moře. Východní úbočí odvodňují potůčky stékající do Moravy, která se vlévá do Dunaje a patří tedy

do úmoří Černého moře. A na jižním úbočí pramení Lipkovský potok, který dává své vody Tiché Orlici, ta zase Labi a patří tedy do úmoří Severního moře.

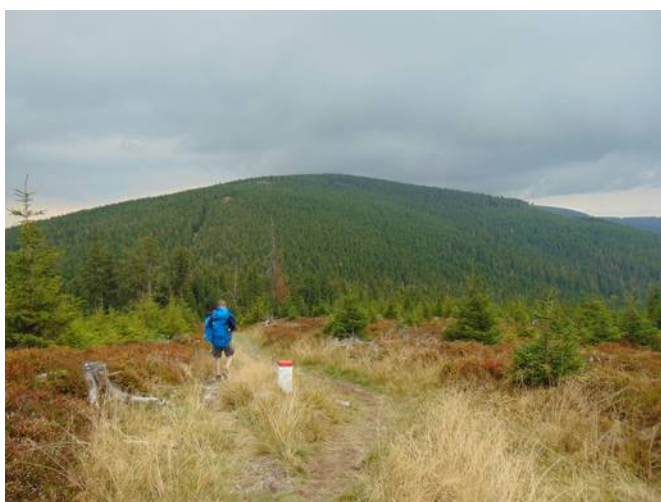

Obr. vlevo – Kamenné moře na Klepáči

obr. vpravo – Králický Sněžník a údolí Moravy z Klepáče

Po obědě z vlastních zásob jsme vyrazili dále, čekaly nás nádherné 4 kilometry po hřebeni na Malý Sněžník. Po krátkém sestupu z Klepáče jsme vystoupali na horu se zvláštním názvem Hledšebe, polsky Puchacz. Puchacz je polsky výr, odtud tedy pramení jiný český název Výrovník. Výry jsme ale neviděli a tak jsme si to razili dále. Po sestupu do sedla Puchača, kde jsme posvačili, jsme zase stoupali, tentokrát už po polské zelené značce na Malý Sněžník. Ten je s 1 326 metry druhou nejvyšší horou pohoří, nicméně jeho vrchol je pokrytý lesem a nic zajímavého nenabízí. Zajímavější je to na jeho jižním vedlejším vrcholu, nazvaném Hraniční skály, polsky Goworek. Ze skalisek se naskýtaly krásné výhledy zejména na Kladskou kotlinu. Bohužel také na zlověstné černé mraky, které se znovu začaly honit po obloze. Příliš jsme se tedy nezdržovali a vyrazili na 3 kilometrový úsek ke Schronisku.

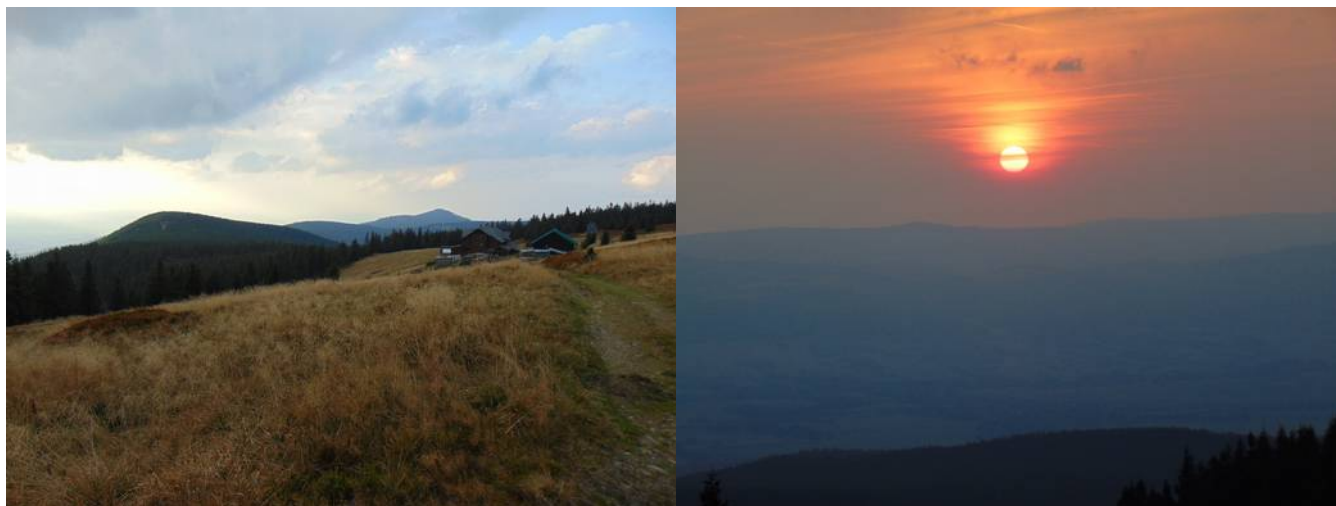
Obr. vlevo – Malý Sněžník z Hledšebe

obr. vpravo – Hraniční skály, vzadu Klepáč

Po krátkém sestupu následoval pohodlný úsek prakticky po rovině a Schronisko na Sněžniku se před námi brzy zjevilo. Tato turistická chata byla postavena již v roce 1871 na tehdy německém území. Údajně jde o nejstarší turistickou chatu na území dnešního Polska. Po letech chátrání ji v roce 1982 převzal jako chatář Zbigniew Fastnacht, který ji velmi zvelebil a vedl ji až do roku 2001, po jeho smrti pak chata dostala jeho jméno. Chata těží z nádherné polohy na horské

louce pod vrcholem Králického Sněžníku. Otvírají se od ní překrásné výhledy na celé Kladsko ověšené věncem hor. Navíc jsme přišli v podvečer a slunce zapadalo přímo za hřeben Orlických hor, kterými jsme pár dní zpátky procházeli. Byla to neskutečná podívaná a nemohla mě od ní odradit ani stupňující se zima. Úroveň gastronomických služeb ovšem nebyla valná, kuchyně nestíhala nápor turistů a většina jídel byla vyjedená. Já si dal jen rajskou polévku a míchaná vajíčka, neboť jiné bezmasé jídlo už nebylo. Za zmínku ovšem stálo pivo Šniežnik z pivovaru v Nyse, bohužel prodávané jen v lahvi.

Obr. vlevo – Schronisko na Śniežniku

obr. vpravo – západ slunce za Orlickými horami

Jelikož se zatím úplně setmělo, rozhodovali jsme se pochopitelně, jak a kde přespat. Počasí se mezitím úplně vyčáslilo a také vítr se utiřil a tak jsme se rozhodli, že půjdeme směrem na Králičák a uvidíme, co najdeme. Jenže na vrchol je to od Schroniska jen kilák a půl a my tak stáli velice záhy nahoře. Trošku nečekaně za tmy jsme tak zdolali Králický Sněžník, s 1 424 metry nejvyšší horu stejnojmenného pohoří, které je třetí nejvyšší v Česku a čtvrté nejvyšší v Polsku (jako Masyw Śniežnika). Jedná se také o nejvyšší pohoří Kladska, a druhé nejvyšší pohoří jak Čech, tak Moravy, neboť přímo na vrcholu se nachází trojmezí těchto tří historických území. Králický Sněžník jako hora je pak na 11. příčce v Česku, je to nejvyšší hora Kladska, 9. nejvyšší hora Čech a třetí nejvyšší hora Moravy. Prominence 665 metrů z něj dělá naši pátou nejprominentnější horu. Vyšplhali jsme se na hromadu kamení, která je tím jediným, co zbylo z unikátní dvojzřehledny s turistickou chatou, která na německé, později polské straně stála od roku 1899 do roku 1973, kdy byla stržena pro zchátralý stav. Kochali jsme se světly měst a vesniček hluboko pod námi, a rozvažovali co dále. Martin se rozhodl pro noční pochod ke Starému Městu, tak aby mohl už ráno sednout na vlak a dojet ještě dopoledne domů do Pardubic. To jsme ovšem my s Pepou odmítli, rozhodně jsme se chtěli pokochat výhledy z Králičáku i za světla, vždyť já zde byl teprve podruhé v životě a Pepa vůbec poprvé. Uvelebili jsme se tedy na rovném plácku pod hromadou a zavrtali se do spacáků. Silvestr nás asi za hodinu opustil, neboť teplota padala snad někam k nule a jeho spacák na takovou zimu nebyl stavěný. Také on se tedy vydal tmou směrem na Staré Město. Zůstali jsme s Pepou na střeše Evropy osamoceni a zrovna když jsme konečně usínali, přišel hodně nepříjemný zážitek. Kousek od nás začal někdo strašně nahlas polsky odpočítávat Pięć, Cztery, Trzy, Dwa, Jeden. V rozespalosti jsme absolutně netušili, co to znamená, mně se hlavou honilo snad jen to, že na nás někdo začne střílet. Po chvílce však polský hlas začal nadšeně vykládat, spíše vyřvávat, že máme půlnoc, a že jsme se ocitli na nejvyšším bodě Kladska,

kteře se pod námi rozkládá se světle svých měst a vesnic. Zkrátka dva Poláci si vyrazili na vrchol přímo o půlnoci a pravděpodobně si to natáčeli. Řvali jako na lesy a příliš nepomohlo ani to, když jsem je okřikl, že tu nejsou sami, a že se tu lidé snaží spát. Po chvílce sice znovu odešli, ale snahu usnout komplikovala jednak stupňující se zima, a jednak troubení jelenů, které se rozléhalo krajem. Nespalo se nám tedy po 19 kilometrech, celkem už 119, příliš pohodlně.

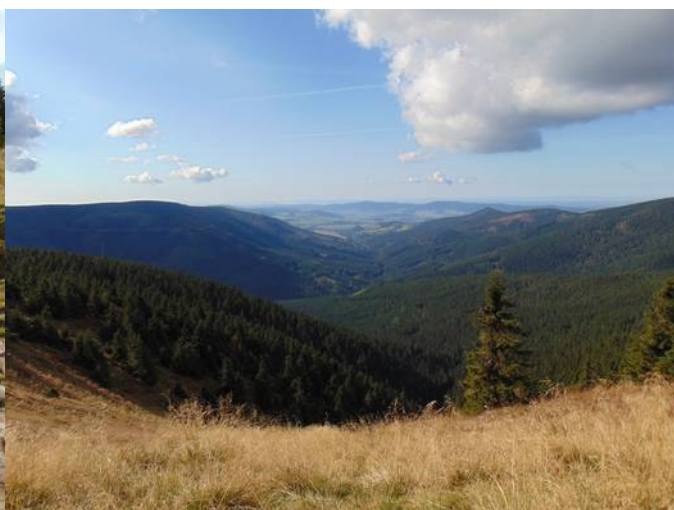

Králický Sněžník v noci a ráno

Jak dlouho se nám nedařilo večer a v noci usnout, stejně tak se nám ráno nedařilo vstávat. Slunce už stálo vysoko na obloze a vrcholová hromada byla obsypána turisty, když jsme se konečně vyhrabali ze spacáků. Kromě snídaně a sbalení jsme se samozřejmě patřičně pokochali kruhovým rozhledem. Viděli jsme jak Orlické hory, kterými jsme prošli, tak Rychlebské hory, kam jsme se chystali dojít. Za nimi dokonce i Zlatohorskou vrchovinu se Zlatým chlumem a Biskupskou kupou. Kdyby nám někdo řekl, že nám to bude trvat celý další rok, než na ní dojdeme! K tomu samozřejmě majestátní Hrubý Jeseník s Keprníkem a Pradědem a několik dalších českých a polských pohoří. Dovolali jsme se Silvestrovi, který noc strávil někde v údolí, a domluvili se, že na nás počká ve Stříbrnicích. Započali jsme tedy dlouhý 10 kilometrový sestup, nejdříve po české červené značce kolem pramene řeky Moravy, což není nic jiného než malý čouřeček vody, vytékající z kamenného obložení. Z tohoto čouřečku vznikne 354 km dlouhá řeka, která vody své a svých mnohých přítoků odevzdá Dunaji pod hradem Děvínem na kraji Bratislavy.

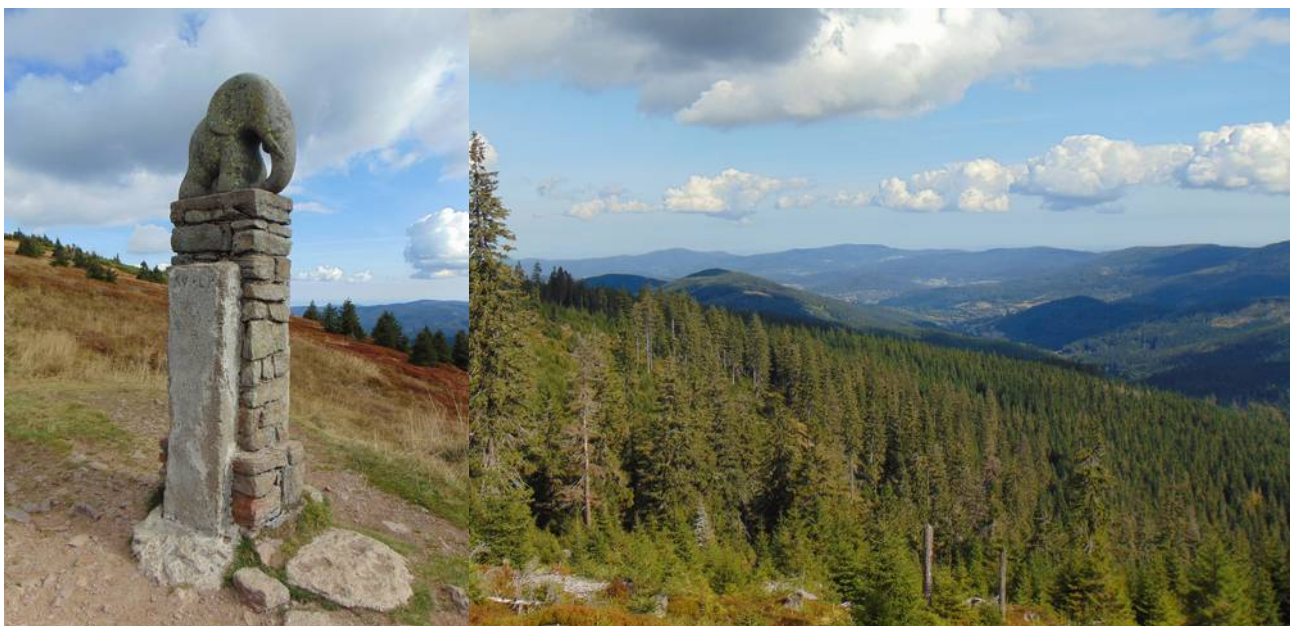

Obr. vlevo – pramen Moravy

obr. vpravo – údolí Moravy od pramene

Kousek pod pramenem stojí základy Lichtenštejnovy chaty, která stála pod vrcholem na české straně od roku 1912 do roku 1971, kdy byla stržena. Před chatou stojí na vysokém podstavci kamenná soška slůněte, která se stala symbolem Králického Sněžníku. Nainstalovali ji sem členové uměleckého spolku Jescher v roce 1932 na oslavu svého 10. výročí. Tato skupina, které byla velmi blízká recese, se scházela právě v Lichtenštejnově chatě. Sestupovali jsme dále po hranici spolu s polskou zelenou značkou s občasnými nádhernými výhledy na Rychlebské hory, a už po české žluté značce prošli bez zastavení kolem chaty Návrší a došli až do Stříbrnic, kde na nás čekal u kostelíka Silvestr. Celou dobu jsme mu nesli ty prokleté nudle z Králík, které si sebou v noci nevzal. Jejich dlouhá pouť nakonec skončila v koši, neboť už na ně Silvestr neměl chuť. Ekolog jeden! Ze Stříbrnic už jsme po modré značce došli do Starého Města a doufali, že se zde o naše žaludky postarají lépe než v Králíkách.

Obr. vlevo – Slůně

obr. vpravo – Rychlebské hory zpod Králického Sněžníku

Zapadli jsme do restaurace Pohoda, ale přílišná pohoda to nebyla. Obsluha byla vzhledem k nepřilíživému lokálu zoufale pomalá a když jsme po nekonečném čekání jídlo konečně dostali, nebyla to žádná sláva, smažák s opékanými brambory byl spíše průměrný. Snad jen točená Holba nám zvedla náladu. Na prohlížení města už čas nezbyl, ale řekli jsme si, že to nevádí, že si ho prohlédneme příště. S 11 kilometry posledního dne jsme na první etapě zaznamenali 130 ujítených kilometrů! Spěchali jsme na vlak, protože já šel ještě ten večer do práce na noční směnu. Motoráček nás dovezl do Hanušovic, kde jsme přestoupili na rychlík do Zábřehu a tam zase na expres do Prahy. Celou etapu jsme zhodnotili v jídelním voze, kde mi společnost dělala bramboračka, lattéčko a medovník. Byli jsme absolutně nadšení z toho, jak nám vše vyšlo a kuli plány na další etapu. Vybrali jsme termín za necelý měsíc na začátku října a těšili se, jak projdeme Rychlebské hory. Jak už to tak ale bývá, plány jsou jedna věc a realita zase jiná...

obr. vlevo – Staré Město

obr. vpravo – nádraží Staré Město pod Sněžníkem